

DEBUTANTENBAL

Dolf Jansen, Matthijs van Nieuwkerk, Gerard Joling en vijf andere presentatoren kunnen Connie Palmen precies uitleggen hoe knullig / spannend / zenuwslopend een **tv-debuut** kan zijn.

TEKST MINOU OP DEN VELDE

GASTENBOEK

DOLF JANSEN Debuteerde in 1990 in het jongerenprogramma *Loods 6* (KRO) en presenteerde afgelopen seizoenen *VARA Live* en *Pinkpop* (Nederland 3). Komend seizoen te zien in het theater.

Voor *Loods 6* lag het programmaconcept klaar maar er was nog geen presentator. Ze hadden al zo'n dertig man getest en dat beviel allemaal niet, dus werd ik uitgenodigd door iemand die mij in het theater had gezien. Ik kwam heel naturel binnen, maakte grapjes tegen de camera. Iemand zei "Kun je nog even naar de camera toelopen en praten," en dat vond ik zo grappig! Dus zei ik op camera: "Jongens, dit is één van de zwaarste testen in Televisieland: lopen en praten tegelijk en als dít lukt..."

'Je concentreren op je verhaal is heel simpel en tegelijkertijd het moeilijkste dat er is. Want je praat niet tegen een mens, maar tegen een raar glazen ding met een man erachter die alles scherp houdt, en daarachter gebaart iemand wat je moet doen. Een volstrekt kunstmatige omgeving, en daarin word jou gevraagd: *be yourself*. Tv zit er zo dicht bovenop, dat zodra jij geforceerd snel, intelligent of grappig probeert te doen, het meteen pijnlijk wordt.'

'Theater betekent volledige vrijheid en bij tv zoek je je vrijheid binnen de vooraf afgesproken grenzen. Het nadeel van een programma als *VARA Live* is dat het zo kort is dat je niet echt toekomt aan een langer gesprek, terwijl een van mijn doelen is om een beter interviewer te worden. Die grappen zijn maar een klein onderdeel van wat ik wil doen, ik wil graag ruimte krijgen voor meer inhoud, maar dat moet je veroveren. En dat kan jaren duren bij de omroep, net als in het theater. Na vijftien jaar hebben ze daar nu door dat ik iets heel anders doe dan alleen snel praten en grappen maken.'

[tip voor Connie]

'Connie op tv, hahaha. Gezien de aard en de toon van het programma zou het zomaar kunnen werken, en ook zomaar niet, als je de afgelopen vijf presentatoren ziet. Maar een sterke vrouw op tv is natuurlijk nooit weg.'

RENATE VERBAAN Debuteerde in 2004 met het muziekprogramma *Play* (TMF) en de *TMF Awards*. Presenteert nu het liveprogramma *Reaction* op TMF.

'Ik zou net beginnen bij Emma TV in het AMC In Amsterdam toen ik hoorde dat TMF nieuwe VJ's zocht. Na acht jaar modellenwerk dacht ik: er moet meer zijn. Win (haar vriend Winston Gerschtanowitz) gaf me een schop onder mijn kont. Ik vroeg me af of ik wel leuk spontaan en amicaal met mensen kon praten, omdat ik meer een type ben dat de kat uit de boom kijkt. De eerste screentest was ook een test voor mezelf. Het blijft toch een raar ding waar je in staat te lullen.'

'Ik kreeg een enorme mail als voorbereiding van de screentest. Ik moest een aankondiging schrijven, wat vertellen over een artiest, mezelf origineel voorstellen, een Engelstalig en Nederlands interview voorbereiden, drie programmaconcepten verzinnen, en bedenken wat ik zelf zou willen presenteren.'

'Omdat ik heel perfectionistisch ben heb ik een presentatiecoach bezocht, Simone van den Ende, die ook Linda de Mol begeleidt. Zij legde uit hoe je zeker overkomt en je verhaal het duidelijkst vertelt. Dingen als: zet je schouders naar achteren en je hoofd recht, zodat je duidelijk gaat praten. Op tv moet je alles heel beeldend vertellen. Een mooi randje geven, zodat mensen thuis denken: hier kan ik me iets bij voorstellen.'

'Ik ben er nu zes dagen per week mee bezig. Je werkt hier met zo weinig man aan het programma dat je alles zelf doet op de redactie. Ik denk dat dat ook het succes en de charme van de oude TMF-VJ's bepaald heeft.'

ALDITH HUNKAR Debuteerde in 1994 kort bij het programma *Marco Polo* en presenteerde daarna het *Jeugdjournaal* voor de NOS. Is nu te zien bij het *Journaal*.

Mijn debuut in beeld was bij de VPRO, bij het programma *Marco Polo*. Bij de laatste aflevering moest er een afkondiging komen, en toen heeft Frans Bromet zijn ogen dichtgedaan en een rondje gedraaid waarbij de camera op mij uitkwam. Dus ik deed mijn tekstje en toen zei hij: "Nou dat ging goed, maar misschien is het leuk als je ook nog in de camera kijkt." Want ik keek alle kanten op, behalve in de lens. Dat was mijn echte debuut, maar ik had er helemaal geen zin in. Televisie vond ik ijdeltuiterij, wat het grotendeels ook is. Het *Jeugdjournaal* vond ik zo leuk dat ik een uitzondering heb gemaakt. Aanvankelijk stond ik stijf van de zenuwen: angstige ogen, en heel gedra-

gen en serieus presenteren.'

'Bij het *Journal* vind ik het pas echt leuk worden als er chaos is, als het niet volgens draaiboek moet. Als de pleuris uitbreekt komt het erop aan wat ik echt kan.'

'Ik wil niet op elk verjaardagsfeestje het middelpunt van de belangstelling zijn terwijl de jarige om aandacht staat te schreeuwen. Ik ben vrij nuchter: het verschil met mijn werk vroeger op kantoor is dat iedereen nu op mijn vingers kijkt.'

'Om in de stemming te komen ga ik altijd heel erg zingen voor de uitzending. Arias, reggae, verzijn het maar, en voluit hoor. Mid-den op de redactie, tot grote irritatie van anderen, maar de stem moet los hè.'

'Ik ben intern geholpen door diverse mensen, en heb verschillende cursussen en trainingen gehad. En daar hoor ik steeds: je hebt zoveel karakter, je mag het best een beetje downplayen, trek eens een zwart jasje aan... daar word ik zo moe van! Ik denk dan: jullie wilden me, en dit is het pakket. Toch klopt het wel: ik kan met minder klemtonen en mimiek een heel eind komen.'

[tip voor Connie]

'Een lichte schok maakte zich van mij meester. Omdat ik denk dat een presentator een gezicht

moet hebben dat op communicatie staat en dat vind ik er bij haar niet uit de verf komen. Tips voor Connie? Niet leuker of slimmer of gewiekster willen zijn dan je gasten, want het zijn je gasten tenslotte.'

MATTHIJS VAN NIEUWKERK Vluchtig debuteert in 1991 in het kunstprogramma *Prima Vista* (VPRO) en presenteerde daarna *De Gids* (VARA). Komend seizoen te zien in verschillende programma's op Nederland 3.

'Ik heb één aflevering gepresenteerd van *Prima Vista* en dat was een drama. Aan begeleiding deed men niet, "ach, daar kom jij wel uit". Maar zomaar iets aankondigen is best moeilijk als je het nooit gedaan hebt, zeker in de artificiële wereld van de televisie. We namen op in een grote hangar in Rotterdam, daar was een parcours gebouwd waarlangs ik al lopend moest presenteren. Dat ging fout. Ik vergat mijn tekst, nam de verkeerde afslag en voelde me ontzettend geneerd.'

'Ik belde eindredacteur Frank Wiering nog dezelfde avond: "dit kan niet uitgezonden worden." Waarop hij zei: dat gaat natuurlijk niet Matthijs, die ploeg kost geld en het moet zondag op de buis. Roelof Kiers gaf me wel gelijk. Uit al mijn poriën straalde ik uit hoe doodongelukkig ik was.'

'Bij *De Gids* voelde ik me als een vis in het water. Belangrijkste was dat je daar heel ontspannen zit en praat alsof je met je vrienden in het café zit, maar dan iets eloquenter. Het vak bestaat er gewoon uit dat je dat een beetje handig doet. Lastig, want je krijgt wel een soort *tunnel vision*. Het verengt allemaal een beetje in je kop, vanwege de concentratie.'

'Wat ik inmiddels verbeterd heb? Mijn houding, ik zat met mijn hoofd tussen mijn schouders. En ik moet geïnteresseerder kijken, niet meteen laten merken dat ik wat verveeld ben, dat is onbeleefd. Ik ben ook iets afgefallen ja, ik vond dat ik een erg dikke kop had op tv. Anders had ik dat niet gedaan. Tv is een korte sprint, waarin je fit en scherp moet zijn. Ik neem mezelf in acht. Vroeg naar bed, tien uur.'

'Als hoofdredacteur bij *Het Parool* had ik het veel drukker. Nu leg ik alleen verantwoording af aan mezelf en een paar collega's, grote luxe'

[tip voor Connie]

'Zij leeft in een apart universum, en dat geeft je soms het gevoel: daar hoor ik niet bij, maar het fascineert me ook. Je zou je vijf bizarre gesprek-

ken kunnen voorstellen waarin zij misschien meer vertelt dan de gast. Ik zou dat niet erg vinden voor een zomer.'

LOTTIE HELLINGMAN Debueteerde in 2001 bij *Jules Unlimited* (VARA). Is deze zomer als actrice te zien op *de Parade*, in de muziektheatervoorstelling *Heute nog verdomme*.

'Ik werd gespot door een redactrice van *Jules*. Ik speelde toen een schaatskampioene in *IJs* en zo'n meisje zochten ze. Voor de screentest hoefde ik niks voor te bereiden. Ik moest in vijf minuten een tekstje lezen, bijvoorbeeld over hoe het evenwichtsorgaan werkt. Vervolgens haalden ze het tekstje weg en zeiden: nu moet je over een evenwichtsbalk lopen en het in je eigen woorden vertellen. Dat ging blijkbaar heel goed. Mijn probleem als actrice is altijd dat ik teveel nadenk. Maar als je geen tijd krijgt om na te denken dan moet je wel.'

'Voor een actrice is presenteren een grote omslag. Als je acteert doe je heel hard je best om te doen alsof de camera er niet is, terwijl je bij presenteren juist heel hard je best doet om de camera erbij te betrekken. De overeenkomst met acteren is dat je het moet laten gebeuren, niet moet laten merken dat je een tekst voor de zoveelste keer herhaalt.'

'Soms word ik zelf met een cameraatje opgezadeld, als ik ergens ben waar de camera niet kan komen. Ooit moest ik parachute springen. Als ik de chute uithad moest ik de camera uit mijn overall halen, op record drukken, een paar tekstjes doen en vlak voor het landen zorgen dat de camera uit was en in mijn overall zat. Na de landing moest ik meteen een tekst doen op de camera die op de grond stond. Erg leerzaam.'

[tip voor Connie]

'Kan ik echt geen tips geven. Ze heeft meer levenswijsheid dan ik!'

NAÏMA AZOUGH Debueteerde in 2003 met het kunstprogramma *Kunst moet zwemmen* (VPRO). Is nu, wederom, lid van de Tweede Kamer voor Groen Links.

'Eindredacteur Peter van Ingen belde mij en ik zei: u bent waarschijnlijk verkeerd verbonden, ik ben Kamerlid. Hij stelde toch

« DWAALGAST »

HANS SMIT

1962. Presentator *Ontbijtradio* (ex-*Jeugdjournaal*, *Journal*)

- ▶ **Ik zou een hele rij** aan fragmenten laten zien: De eerste maanlanding met Henk Terlingen. Zat als klein jochie gefascineerd naar die zwartwitbeelden te kijken.
- ▶ **Van Kooten en De Bie** met Wim de Bie als Walter de Rochebrune.
- ▶ **Karel van de Graaf die** vechtende Surinamers in zijn talkshow uit elkaar probeert te houden door te roepen: 'Heren!'
- ▶ **De persconferentie van** de Irakese minister van Voorlichting die zegt dat er niets aan de hand is terwijl je de bommen op de achtergrond bij wijze van spreken ziet vallen
- ▶ **Ischa Meijer die als** Zomergast presentator Peter van Ingen interviewles geeft.
- ▶ **Een uitzending van** de Centrumdemocraten alleen al vanwege dat bloemstuk. Gevolgd door Erik van Muiswinkel die Hans Janmaat nadeed.
- ▶ **Iets uit Pleidooi**, Maria Goos is geweldig.
- ▶ **Reportage over en van** de Franse broers Naudet die toevallig op 11 september een docu maken over New Yorkse brandweer en de rest van de dag doorfilmen. [JR]

voor een screentest te doen. Ik moest een muziekjournalist over Johnny Cash interviewen. Geweldig: naar drijfveren en emoties zoeken. Als ik het kamerlidmaatschap ooit met televisie wilde combineren was dit het moment – de maanden na de verkiezing, een windstille periode, geen kabinet of beleid waar je als oppositiepartij op kunt reageren.'

'De eerste keer was een rollercoaster. De dag voor de proefuitzending waren de verkiezingen. Ik zat daar dus na de uitslag, en had net gehoord dat ik de Kamer niet gehaald had. De microfoon moest ik echt met twee handen beetpakken, zo was ik aan het bibberen. Plots sloeg de gedachte toe: er kijken misschien wel duizenden mensen live naar jou.'

'In het begin verklein je je persoonlijkheid en ben je erg bezig met je rol als presentator. Het is heel moeilijk om jezelf te zijn, namelijk de Naïma Azough van de ironie en de grove grapjes en lachbuien. Maar het is juist essentieel dat je je volledig belachelijke zelf laat zien en jezelf niet remt.'

'Vanaf de derde uitzending was het telkens goed weer en keek er niemand. Daar werden we op afgerekend. Ik kan me goed voorstellen dat veel programmamakers lijden onder die kijkcijferterreur. Een programma bestaat bij gratie van kijkers, maar er is weinig geduld, een programma moet snel scoren. Toch was het voor de VPRO een goede keuze om te stoppen. De opvolger, *Holland Sport* is heel bijzonder. En zelfs *De Plantage* haalde in de hoogtijdagen niet de cijfers die *Holland Sport* nu haalt.'

GEORGE VAN HOUTS
Debuteerde in 2002 met collega Pieter Bouwman in het kunstprogramma *R.A.M.* (VPRO). Is komend seizoen te zien in het theater.

'W' e werden gevraagd vanwege ons werk bij Radio Bergeijk, ook een VPRO-programma. De chemie tussen Pieter en mij was Cherry Duyns opgevallen.'

'Ik heb alle emoties wel meegemaakt. In het begin zaten we als konijnen in de koplamp, later werden we iets losser. Ik vergelijk het met op het toneel staan: een olopande adrenalinstoot. Live is bijna een theaterperformance, er kan van alles gebeuren en misgaan. Niet dat veilige semi-live waar alles nog uitgeknipt kan worden.'

'Er was een veel te zware redactie, met wel twintig mensen. Wij kregen enorme pakken gegoogelde informatie op ons bureau en er werden hele gesprekslijnen uitgetypt, maar

vaak liep dat bij de tweede vraag al mis. We wilden ontregelend en niet te gelikt zijn, maar dat botste natuurlijk met het script. Wij gingen vaak expres met een gast een andere kant op, en soms wilde een gast niet ingaan op het onderwerp dat bedacht was.'

'Uiteindelijk was de ene helft van de redactie voor ons en de andere helft tegen ons. Sommigen wilden dat we zelf tegen een gast in zouden gaan, anderen wilden juist de gast aan het woord laten. Ik hou zelf niet van de attaquerende manier om met kunstenaars praten, dat constant onderbreken om maar je eigen vragen erdoorheen te jetsen.'

'Ik knapte behoorlijk af op het publieke omroepewereldje. Die verschrikkelijke lethargische angst die heerst in het Net3 gebouw. Een zinkend schip waarbij iedereen alleen maar naar de reddingsvesten zit te loeren, van: ik wil er eerder één hebben dan jij. R.A.M. trok niet het aantal kijkers dat voorgeschreven was en wij kregen kwade gezichten van de VARA: wij moeten de kijkcijfers weer omhoog halen omdat er geen hond naar R.A.M. kijkt. Ik was heel blij dat ik weg kon, maar ons vertrek was tegelijkertijd een teleurstelling. Twee jaar lang was mijn blikveld enorm verbreed, met film, kunst en literatuur, geweldig!'

[tip voor Connie]

'Nou, ik heb haar wel eens straalbezopen gezien en dat moet ze niet doen denk ik. Dus: niet teveel witte wijn vantevoren.'

GERARD JOLING
Debuteerde in 1994 met het meezingprogramma *Karaoke op 4* (RTL 4). Presenteert nu *Shownieuws* op SBS 6.

'K' araoke op 4 was mijn eerste tv-programma. Ik werd gebeld voor een auditie en dacht: die hitjes zijn leuk, maar dat doe ik al negen jaar! Bij de test ging alles fout, dat hadden ze expres gedaan om te kijken hoe tekstvast ik was. Ze vonden het zo briljant hoe ik alles oploste dat ze me vroegen voor twee seizoenen.'

'Het was een luchtige talentenshow die scoorde als een tierelier. De eerste keer was ik bloednervus. We werkten met cueborden waarop stond geschreven wat de nieuwe single was. Nu gebeurt alles met autocue en dan denk ik wel eens als ik *Shownieuws* terug zie: kom op Gerard, niet te oplezgerig. Ik werk er best hard aan, en dan vind ik het gek dat ik met zo'n autocue toch nog nerveus ben. Vrienden als Carlo Boszhard of Henny

Huisman zeggen ook: "kom eens los van die autocue, je bent te leuk van jezelf." Ze corrigeren me en dat vind ik alleen maar goed. Ik heb mezelf nooit zo'n goede presentator gevonden. Ik word gewoon gevraagd omdat ik al een Bekende Nederlander ben.'

'Mijn moeder bel ik altijd op na de uitzending en die zegt dan: "Wat had je een leuk colbert aan," Maar als ze het echt niet goed vindt zegt ze het ook. Het klinkt enorm truttig maar ik vind het altijd heel belangrijk dat ik er goed uitzie. Ik zeg altijd als grap: met de juiste belichting kan ik nog jaren mee.'

[tip voor Connie]

'Ik vind haar altijd een teruggetrokken typetje, traag en erg in de boeken. Maar haar vriend zit natuurlijk in de politiek en kan haar als ervaren spreker goed coachen.'

'Wat voor Connie handig is om te weten, is dat als het mis gaat, je even adem moet nemen en eerlijk zeggen: "sorry mensen, er gaat iets mis." Dan neemt niemand je iets kwalijk. Ik moest live de brui- loft van Camilla en Charles verslaan, en 20 seconden voor de uitzending ontplofte er iets waardoor de autocue uitging. Soms was zelfs het hele beeld weg. Superlullig! En dan zeg ik: "Ik geloof dat er een explosie heeft plaatsgevonden maar we maken er een enige uitzending van." ■

« DWAALGAST »

TOMAS ROSS

(1944) Schrijver misdaadromans en scenario's

- **Eerst maar het 'spannende' werk.** Uit de Britse serie die de VARA uitzond, *On the Edge of Darkness*: vakbondsleider die de moord op zijn dochter onderzoekt en geconfronteerd wordt met haar verleden dat hem totaal ontwricht. Al in de eerste minuten karakters en spanning, kom er eens om bij *Baantjer of Spangen*.
- **Het mooiste TV-interview ooit:** Aad van den Heuvel met een razende Soekarno met Maleise tongval: 'Godverdomme, Van den Heuvel!' En een verboden BBC-interview uit 1961 met Bernhard waarin hij er voor uitkomt Juliana geestesziek te hebben willen laten verklaren.
- **Ton van Duinoven als gastarbeider in Hadimassa:** ontroerend geestig maar vooral om over na te denken in deze tijden van jihad.
- **Kees van Kooten als vinoloog ('slijterij') in Jacobse & Van Es.**
- **Dialoog tussen Kim van Kooten en Marlies Heuer in De nacht van Aalbers** die Theo van Gogh naar mijn scenario maakte. Theo kón het wel.
- **Elk fragment uit Pieter Verhoeff's De katvanger** – beste Nederlandse TV-drama ooit. [JR]